

Evaluering af projektet GenFortalt

Målet med GenFortalt var at udvikle en ny type undervisningsmateriale, der i sin form blander det analoge og det digitale og i sit indhold er børns egne perspektiver og genfortælling af Danmarkshistorien. Det blev i denne pilotudgave af GenFortalt til 35 korte podcasts/lydfortællinger, der tilsammen fortalte historien om den danske konge Christian IV. Historierne skulle udelukkende fortælles af skoleelever, der med egne ord genfortalte historien, sådan som de forstod den, på baggrund af deres udbytte fra historieundervisningen i netop dette historiske emne.

Didaktisk havde projektet to sider: 1) børnene, der skulle genfortælle, fik mulighed for at bearbejde og videreformidle den undervisning, de havde modtaget. 2) De elever, der efterfølgende kunne bruge de producerede podcasts som supplement til undervisningen kunne lære om historien i øjenhøjde, fortalt af jævnaldrende børn i et forståeligt sprog.

Målet var:

1. at bruge 20 forskellige skoleklasser fra 4. til 6. klassetrin til udviklingen af 20 lydfortællinger.
2. at udvikle en billedgenkendelses-app (på baggrund af en allerede eksisterende app), der kunne genkende billeder knyttet til hver lydfortælling og således afspille dem i appen.
3. at producere et fysisk hæfte med benævnte billeder samt tekst, der supplerede historierne.
4. at skabe et intuitivt, interaktivt undervisningsmateriale, hvor et fysisk hæfte blev knyttet til en audiovisuel, digital oplevelse.
5. at udvikle en metode der kan appliceres til udvikling af denne type undervisningsmateriale både indenfor historiefaget og i teorien også i andre fag.

Projktoplysninger

Projektgruppen lavede workshops på fem skoler i hhv. Jylland (Taulov Skole), på Fyn (Ollerup Friskole) og på Sjælland (Bjørns Internationale Skole, Nørrebro Park Skole, Lygten Skole). Projektdeltagerne var skoleelever på 4. til 6. klassetrin. I alt var mere end 160 børn med i projektet. Vi sigtede mod en divers sammensætning af forskellige elevbaggrunde og valgte klasser ud fra dette kriterium. Målgruppen for det færdige produkt var ligeledes skoleelever på 4. til 6. klassetrin i hele Danmark.

Projektgruppen har fået tildelt støtte på 442.000 kroner som alle er blevet brugt til udvikling og afvikling af projektet.

Projektaktiviteter:

Projektgruppen har i projektperioden gennemført følgende aktiviteter:

- Workshops af 1-5 dages varighed på fem forskellige skoler rundt om i Danmark.
- Udvikling af metoder til at skoleleverne til med egne ord at genfortælle det, de havde lært om Christian IV
- Redigering af lydoptagelser fra workshops på skoler
- Produktion af 35 lydfortællinger ud fra lydoptagelserne

- Udvikling og produktion af bogen med tekst og illustrationer, der har tilknyttet lydfortællinger via app'en GenFortalt.
- Udvikling af app'ens indhold samt indholdet til genfortalt.nu
- Lytteevent og præsentation af GenFortalt i Rundetårn bla. med deltagelse af nogle af de medvirkende elever og lærer.

Workshops:

På hver workshop har vi som gruppe præsenteret eleverne for lydmediet og undervist dem i brugen af optagere, lydeffekter samt fortælle- og interviewteknik. Vi har udarbejdet spørgsmål og oplæg, der relaterede sig til emnet - Christian IV - og gav børnene mulighed for at interviewe hinanden og genopføre historiske situationer. Vi assisterede ligeledes og optog også selv ved flere lejligheder for at sikre os, at vi fik brugbar lyd med hjem.

Lytteevent:

Projekt afsluttedes med et lytteevent i Rundetårn, hvor alle deltagende børn, samarbejdspartnere (både nuværende og fremtidige) og interessenter var inviteret. Til lytteeventet afspillede vi en række udvalgte klip fra projektet og opstillede lyttestationer, hvor man kunne høre de forskellige fortællinger.

Status efter afslutning

Ved projektets afslutning var afkastet 35 lydclip, hvoraf 18 var lydfortællinger om Christian IV, og 17 var forklaringer af svære ord - det hele indtalt af børn. Alle lydclip blev tilknyttet en skræddersyet illustration, som man kunne scanne med appen og dermed høre lydklippet på sin telefon eller tablet. Vi indså undervejs, at de sproglige udfordringer for børnene også var en del af læringsmålet - begreber som *rigsråd*, *håndfæstning* og *gift til venstre hånd* skulle oversættes til mere forståelige begreber.

Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen ændrede vi målet om 20 deltagende skoleklasser i Hovedstadsområdet til fem fordelt over hele Danmark. Grunden var, at det gav en bredere repræsentation af stemmer, gav os tid til at gøre børnene bekendte med lydproduktion og skabte tryggere rammer, indenfor hvilke børnene i højere grad kunne slappe af og tale frit.

Appen GenFortalt blev færdigudviklet og gjort tilgængelig gratis i App Store. Vi oprettede ligeledes en hjemmeside, www.genfortalt.nu hvor alt indhold blev lagt op og således kan opleves og bruges også uden en tablet/smartphone med iOS-styresystemet.

Målet var, at trykke 44.232 eksemplarer af hæftet - dvs. til samtlige skoleelever i Danmark. Vi indså dog hurtigt, at det var en u hensigtsmæssig måde at bruge pengene på. Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen ændrede vi tallet til 2.000. Det antal var tilstrækkeligt til at fordele ud på de forskellige CFU'er, som nu kan udlåne klassesæt til skolerne. På denne måde sparede vi en del penge på distribution til samtlige skoler i Danmark. Hæftet blev altså trykt i 2.000 eksemplarer, og nogle af disse blev uddelt til launch-eventet i Rundetårn. Nogle distribueres til de medvirkende skoler og lærer samt relevante interessenter, som kan videreformidle projektet til skolelærere over hele landet.

Læringer:

GenFortalt var i sin første udgave tænkt som et pilotprojekt, hvor alle elementer, processer, metoder og materialer skulle udvikles fra bunden. Derfor er de læringer, som vi har gjort os

igennem hele projektet mange og særdeles værdifulde. De skaber nemlig grunden for, at vi nu har en gennemarbejdet og velfungerende model for, at næste udgave af GenFortalt kan skabes.

Samarbejde med skoler og historielærere:

Vi fik forholdsvis hurtigt etableret et godt samarbejde med en historielærer på en skole i København. Her var det afgørende, at læreren var meget interesseret i projektet og derfor lod os komme og følge klassen af flere omgange. Her fik vi lov at teste flere forskellige metoder til at få eleverne til at genfortælle historien, så vi til sidst fik nogle gode optagelser, der kunne bruges. Dette samarbejde og de læringer vi fik her, dannede grundlaget for de næste samarbejder og skolebesøg, så disse kunne klares med 1-3 besøg i de enkelte klasser.

Med de næste lærer-samarbejder blev det klart for os, at historieundervisningen forløber meget forskelligt fra skole til skole og fra lærer til lærer. Det betød at de enkelte forløb blev tilrettelagt forholdsvis nøje sammen med den enkelte lærer, for at få det bedste udbytte i den enkelte klasse. Derfor indså vi også hurtigt, at det ville være enormt tidskrævende, at skulle ud på de 20 skoler, som vi oprindeligt havde planlagt. Derfor vi anmodede vi Slots- og kulturstyrelsen om, at sætte antallet af skolesamarbejder ned til 5 og fik lov til dette. Det betød, at vi kunne koncentrere os om at få udviklet nogle gode samarbejder med de enkelte historielærere og deres elever og derved få meget mere gavn af samarbejderne bl.a. fordi vi på denne måde, fik mulighed for at besøge klasserne af flere omgange. Det var bl.a. gavnligt ift. at lære den enkelte klasse og deres kultur at kende, så vi kunne tilpasse øvelserne dem bedst muligt, så vi både sikrede at få god lyd med hjem og at det didaktiske element fungerede.

Workshops og lydoptagelser:

Arbejdet med børn er ikke altid forudsigeligt. Vi undervurderede i begyndelsen af projektet, hvor meget struktur, der skulle være på vores workshops for at få brugbar lyd med tilbage. Samtidigt viste det sig meget forskelligt fra klasse til klasse, hvilke øvelser og tilgange der virkede i de enkelte klasser. Vi kunne derfor ikke (som forventet) blot udvikle 2-3 workshops, som kunne genbruges i alle klasser, da det der virkede godt det ene sted ikke virkede det andet sted. Derfor blev workshopsne løbende tilpasset og justeret både skole for skole og under hvert forløb på den givne skole.

Samtidigt var det didaktiske perspektiv hele tiden vigtigt for os. Derfor var fokus i udarbejdelsen af workshopsne ikke alene på, at få noget godt lydmateriale med hjem, men også at sikre at alle eleverne fik en god oplevelse både med at arbejde med historien på en ny måde og med at optage og producere lydfortællinger.

Udarbejdelse af trykt bog:

I GenFortalts oprindelige ansøgning var der ikke budgetteret med en illustrator og vi havde generelt ikke givet udarbejdelsen af den visuelle del af materialet. Vi forsøgte med forskellige løsninger (bl.a. fotos, gamle malerier og børnenes egne tegninger) før vi lagde os fast på at rokere rundt i budgettet for at få råd til en illustrator, der kunne tegne alle de tegninger, som fik tilknyttet lyd og som blev indkodet i app'en, så illustration og lyd hang sammen. Dette valgte vi bl.a. for at sikre at app'en kunne genkende billederne og for at sikre et sammenhængende og æstetisk attraktivt materiale. Især da vi fik de endelige trykte bøger med tilhørende plakater osv. i samme stil, blev det tydeligt hvor afgørende det er for det samlede produkt, at den visuelle del fungerer og er tiltalende. Det er det, man først møder i

GenFortalt og derfor givetvis afgørende for, at man får lyst til at hente app'en, lytte til lyden og generelt bruge materialet.

Udarbejdelse af app og web:

I denne første udgave af GenFortalt findes app'en kun til brug for IOS-styresystemer. Dette vidste vi fra start, men med lærersamarbejdet blev det tydeligt, at det var en stor begrænsning for deres muligheder for at bruge det, at det kræver at alle har hver deres IOS-tablet eller -smartphone. Derfor rokerede vi igen rundt i budgettet for at få mulighed for, at skabe et online univers på www.genfortalt.nu. Denne side indeholder alt materialet, så lærerne kan tilgå og bruge det fra egen computer og dele det med klassen samlet via en projektor eller ved at tilgå den via egne pc'er eller smartphones med android-styresystemer.

Lydredigering og produktion af lydfortællinger:

Som nævnt under punktet om workshops krævede det flere eksperimenter på flere af skolerne, før vi fandt de øvelser, der kunne få den enkelte klasse til at fortælle og leve sig ind i de forskellige perioder og emner indenfor det overordnede emne "Chr. IV". Derfor endte vi med at have utroligt meget lydmateriale, der krævede et større arbejde at få sorteret og arkiveret rigtigt, inden selve redigering og produktion af lydfortællingerne kunne gå i gang. Dette blev systematiseret, så det fungerede godt, men næste gang vil vi dog overveje hvordan det skal systematiseres og bruges i sidste ende tidligere i processen. Da lyd materialet var blevet sorteret og arkiveret kunne vi endeligt se, hvilke emner vi manglede at få dækket. Derfor iværksatte vi nogle koncentrerede workshops med nogle få af de elever, der allerede havde bidraget. De blev inviteret til workshops efter skole, hvor kunne arbejde mere koncentreret og målrettet efter at få noget bestemt indhold fra dem og lade den didaktiske del af processen stå i baggrunden. Dette gjorde, at vi fik dække alle emner, som vi havde planlagt skulle med i det endelige materiale og samtidigt fik børnene til at indtale nogle speak-lignende optagelser, som kunne bruges til at binde historierne sammen i de færdige lydfortællinger.

Distribution af endeligt materiale:

Vi havde i udgangspunktet forestillet os, at bøgerne skulle distribueres til langt flere skoler og trykkes i et langt større oplag, end hvad vi endte med. Efter dialog med Slots- og kulturstyrelsen fik vi lov til i stedet kun at trykke 2000 eksemplarer af bogen, som vi selv uddeler til de medvirkende skoler og relevante aktører som historierlærerforeninger, biblioteker samt EMU (Elektronisk Materiale for Undervisningsministeriet), NNS (Nationale Netværk for Skoletjenester), PLC (Pædagogiske Læringscentre) samt CFU/UC (Center for Undervisningsmidler).

Dette arbejde er vi i gang med i skrivende stund og har derfor ikke nogle deciderede erfaringer at dele endnu, men giver gerne en tilbagemelding senere på foråret, hvis dette har interesse.

København, 7. februar 2018

Projektgruppen GenFortalt:

Anne Neimann Clement, Sara Troense og Hani Abildskov Abu-Khalil